

ANA SAYFA

SON DAKİKA

KATEGORİLER

ARIK'TAN MARMARA DEPREMİ AÇIKLAMASI

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Konya Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Fetullah Arık, 17 Ağustos 1999 Marmara depreminin 20. yılında açıklama yaptı.

16 Ağustos 2019 Cuma 16:13

Geçen 20 yılda önlemin hala yetersiz olduğunu ifade eden Arık açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

17 Ağustos 1999'da saat 03:02'de merkez üssü Gölcük olan 7.4 büyüklüğündeki 45 saniye süren ve resmi bilgilere göre 18.373 kişinin yaşamını yitirdiği, 23.781 kişinin yaralandığı, 505 kişinin engelli durumuna düştüğü 285.211 ev ve 42.902 işyerinin hasar gördüğü Marmara depreminin üzerinden 20 yıl geçti. Marmara Depreminde ortaya çıkan

felaket ve olumsuz tablonun; afet zararlarının doğrudan belirleyicisi olan düşük standartlarda, sağlıksız ve yasadışı yapılaşma, sadece kar odaklı hızlı ve düşük nitelikli kentleşme, bilimsel normlara dayalı olmayan arazi kullanım ve yer seçimi kararları, denetimsizlik ve özellikle tüm bu olumsuzlukları giderecek yasal düzenleme ve idari yapılanmaya ilişkin bütünlüklü bir çalışmanın olmayışının sonucunda ortaya çıktığı artık bütün kesimler tarafından kabul edilen bir gerçekliktir.

Aradan geçen 20 yıla rağmen, ülkemizde deprem, sel, taşkın, heyelan ve kaya düşmesi gibi doğa olayları insan eliyle hala afete dönüşmeye devam etmektedir. MTA Genel Müdürlüğü tarafından 2012 yılında yayınlanan Türkiye Diri Fay Haritasına göre; ülkemizde Mw=5.5 ve üzeri deprem üretme potansiyeline sahip 485 adet fay hattı veya fay zonu tespit edilmiş ve yüzlerce yerleşim biriminin bu fay hatlarının üzerinde veya etki alanında bulunduğu ortaya çıkmıştır. Hafızamızdan henüz silinmeyen 08.08.2019 tarihinde Denizli Bozkurt'ta meydana gelen Mw=5.7 büyüklüğündeki bir depremde bile 100'ü aşkın konutun ağır hasar görmesi, 800'e yakın yapıda hafif hasarların oluşması, afet gerçeğinin ülkemizde yeterince anlaşılmadığını, gerekli önlemlerin hala yeterince hayata geçirilemediği gerçeğini acı bir şekilde ortaya koymaktadır. Yine başta Karadeniz Bölgemiz olmak üzere her yıl onlarca yurttaşımız sel, taşkın, heyelan, kaya düşmesi çığ düşmesi gibi doğa kaynaklı afetler sonucunda yaşamını yitirmektedir.

Başta deprem olmak üzere doğa olaylarının afete dönüşmemesi için yapılması gerekenlerin en başında afet zararlarını azaltıcı ve önleyici yasal düzenlemelerin bilimsel, teknik normlara ve uluslararası standartlara uygun olarak yapılması gelmektedir.

Özellikle 1999 yılında yaşanan Kocaeli ve Düzce depremleri sırasında meydana gelen yüksek can ve mal kayıpları ile ekonomik, sosyal ve çevresel zararların büyüklüğü, geleneksel yara sarma yaklaşımı yerine olası zarar azaltma (risk) çalışmalarının ön plana çıkması gerektiği sonucunu ortaya koymuştur. Bu nedenle deprem riskini azaltmada ve depremle baş edebilmede hazırlıklı ve dirençli bir toplum yaratılması, bu amaca yönelik kurumsal alt yapının oluşturulması ve konuyla ilgili ARGE faaliyetlerinin önceliklerinin belirlenmesi amacıyla ilk kez Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (UDSEP) hazırlanmıştır.

UDSEP 2023 strateji belgesi ile belirlenen konu başlıklarına göre eylemin gerçekleştirilmesi için gerekli alt yapıyı ve/veya iş birliği ve koordinasyonu sağlamaya görevli sorumlu kuruluşlar

belirlenmiştir.

Ülkemiz açısından kapsamlı ve önemli bir eylem planı ortaya konulmuş olmasına rağmen bu plana aykırı ve amaca hizmet etmeyecek uygulamaların giderek yaygınlaştığı görülmektedir.

Bu gerçeklerin bilinmesine karşın, son dönemlerde birbiri ardı sıra, çıkarılan yönetmelikler diğer yasal düzenlemeler zarar azaltma ve önleme anlayışı ile bağdaşmamakta olup bu son derece hassas konu; uzman olmayan kurum ve kuruluşların yetki ve görev alanlarına dahil edilmektedir.

2011 Van depremlerinde 650 vatandaşımızın yaşamını yitirmesinden sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan "6306 sayılı Afet Riskli Alanların dönüştürülmesi hakkında kanun" kentlerimizde mevcut yapı stoğunun deprem ve diğer afet risklerine karşı güvenli yapılanması yerine daha çok konut üretimi ve karlılığa dayalı bir kentsel dönüşüm modeline evrilmekte olup acilen yasanın çıkarılma amacına yönelik düzenlemelere yapılmalıdır. 2017 yılında 6306 Sayılı Yasanın Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılarak "6306 sayılı yasa gereğince "Riskli Alan" tespit edilme süreçlerinde Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün, AFAD Başkanlığından dönüşüme tabi tutulacak riskli alanda; ne tür afet risklerinin bulunduğu ve bunun sınırlarına ilişkin görüş alması, gereğini "bürokrasiyi azaltmak, kamu hizmetini hızlandırmak" gibi bir gerekçeyle yönetmelikten kaldırılmıştır. "Riskli alan" belirleme çalışmasının idari bir işleme dönüştürülmesine neden olan bu yönetmeliğe karşı açılan dava sonucunda yargı bu maddeyi iptal etmiştir. Aynı şekilde geçtiğimiz günlerde Boru Hattı Sistemleri, Elektrik İletim Sistemleri ve İletişim Tesisleri, Hava Meydanı Yapıları Deprem Yönetmeliği, Demiryolu Köprü ve Viyadükleri, Tünelleri ve Diğer Zemin Yapıları, Kıyı ve Liman Yapıları Deprem Yönetmeliklerinin hazırlanması gibi görev alanı içinde olmayan farklı konulardaki deprem yönetmeliklerini düzenleme yetkisi de Karayolları Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir. 2011 yılında yayınlanan UDSEP 2023 (Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı) strateji planına göre sorumlulukları başka kurumlara verilmiş olan konularda deprem yönetmelikleri hazırlanması uygulamada ciddi sorunlar oluşturacaktır. Benzer olarak "Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile AFAD Başkanlığı'nın görevleri arasında bulunan önemli iş ve işlemlerin başka kuruma devredildiği görülmektedir. Arka arkaya yapılan bu yasal düzenlemeler, ülkemizdeki afet ve acil durumlara ilişkin iş ve işlemlerin tek elde toplanması ve yönetilmesi amacıyla yaklaşık on yıl önce Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Sivil Savunma Genel Müdürlüğü ile Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün büyük umutlarla birleştirilerek oluşturulan AFAD Başkanlığı'nın görev ve sorumluluk alanlarını daraltır niteliktedir.

İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından hazırlanan ve 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği ile Türkiye Deprem Tehlike Haritası ülkemizdeki yerleşimlerin deprem güvenliğinin sağlanması açısından hayati işlevlere sahip olup, teknik içerikleri de kritik önemdedir. Ancak, söz konusu yönetmeliğin; ülkenin jeolojik gerçekliğine uygun olmadığı, imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt raporlarının yönlendirici kabul edilmediği, güvenli yapılaşma süreçlerinde yer alması gereken jeoloji mühendisliği hizmetlerinin dışlandığı görülmektedir.

Gerek ülkemizde gerekse dünyada deprem etkisi altında mevcut binaların hasar görebilirliği; 1) taşıyıcı sistem yapısının yetersizliği veya düzensizliği, 2) yapıda kullanılan malzemenin niteliği 3) yapının oturduğu zeminlerin jeoteknik özellikleri ve 4) diri fay parametreleri gibi dört temel nedenden kaynaklandığı bilinmektedir.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, bir kez daha bir doğa olayı olan depremlerin afete dönüşmemesinin ve dolayısıyla deprem zararlarının azaltılmasının mümkün olduğunu ifade ediyoruz. Yapı üretim sürecinin güvenli yapılaşmayı sağlamanın önkoşulu, bu sürece katılan meslek disiplinlerinin ortak bir amaç için sürece etkin katılımının sağlanması ile mümkündür. Doğa kaynaklı bir olayı afete dönüştüren en önemli etmenlerden biri olan yapının oturduğu zeminlerin jeolojik ve jeoteknik özelliklerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi ise ancak jeoloji mühendisleri tarafından yerine getirilir. Jeolojik-jeoteknik (zemin ve temel) etüdlere göre hazırlanan mimari ve statik projelerle, elektrik, makine, peyzaj gibi tüm etüt ve projelerin 3194 sayılı yasada belirtildiği şekilde ayrı ayrı ilgili meslek disiplinleri tarafından yerine getirilmesinin sağlanması gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz. Tüm bu gerçeklere rağmen, yapı üretim ve denetim sürecindeki etüt ve

proje kontrolünün her bir meslek disiplini tarafından ayrı ayrı üstlenilmesi gerekirken gerek Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği gerekse Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği ile farklı mimarlık ve mühendislik disiplinlerinin katkıları ile hazırlanan etüt ve projelendirme süreçlerinin gözetim ve kontrollük hizmetlerinin neredeyse tek bir meslek disiplinine bırakıldığı görülmektedir. Bilime ve mühendislik hizmetlerinin gereklerine aykırı olacak bu durum, depreme karşı güvenli yapılaşma sürecini aksatacak sonuçlar doğuracaktır.

Geçtiğimiz yıl çıkarılan ve başvuruları devam eden imar affı düzenlemesi ile başta yapının oturduğu zemin birimlerinin jeolojik ve jeoteknik parametrelerinin belirlendiği zemin ve temel etütleri olmak üzere, yeterli mühendislik hizmeti almamış on binlerce yapının; sadece bina sahiplerinin beyanıyla tescillenmesi endişeyle karşılanmaktadır. Getirilen "imar affı" ile; kıyı alanları, tarım arazileri, meralar, orman alanları, dere yatakları, heyelanlı sahalar, içme suyu havzaları ile tarihi, doğal, arkeolojik sit alanları üzerine inşa edilen kaçak ve mevzuata uygun olmayan, mühendislik hizmetlerinden yoksun bina ve tesisler ile ayrıcalıklı imar hakları verilerek her biri bir "kent ve çevre suçu" niteliğinde yükselen yapılar yasallaştırılmıştır. "İmar Barışı" adı altında topluma sunulmuş bu kaçak yapılaşma affı ile, denetimsiz, yeterli mühendislik hizmeti almamış yapılar da yasal hale getirilmiş, bugüne kadar sınırlı da olsa deprem güvenliği için atılmış olan tüm adımlar neredeyse boşa çıkartılmıştır. Bu düzenleme ile ülkede inşa edilen yapıları depreme karşı güvenli hale getirmeyecek, tam aksine doğa olaylarının afete dönüşerek pek çok insanın hayatını kaybetmesinin zemini hazırlanmış olacaktır. 1984 yılında çıkarılan "imar affı yasası" ardından yaşanan 1999 Büyük Marmara Depremleri ile büyük ölçüde imar aflarının yarattığı, jeolojik olarak sakıncalı alanlar üzerinde inşa edilen yerleşimler ile sağlam olmayan yapı stokunun yıkılmasının ağır bedelinin toplum olarak ödendiği unutulmamalıdır. Karadeniz bölgesinde son dönemlerde yağışlar sonucu meydana gelen taşkınlar, dere yatakları içine yapılmış ve imar affına sokulan çok sayıda kaçak yapının yıkılmış olması, can ve mal kayıplarının olması bunun açık göstergelerinden biridir. Benzer durum 08.08.2019 tarihinde Denizli- Bozkurt'ta ve diğer depremlerde karşımıza çıkmış ve imar affından yararlanan bazı yapılar hasar görmüştür.

Bütün bu olumsuzluklar, başta depremini bekleyen İstanbul olmak üzere deprem tehlikesi altındaki bütün kentlerimizi, depreme de deprem sonrasında da daha hazırlıksız ve güvensiz hale getirecektir. Bütün dikkatler sonuçları çok daha büyük olacak olası bir İstanbul depremine haklı olarak odaklanmışken; toplam uzunluğu 600 kilometre olan ve etkili olduğu bölgede 11 ilimiz ve barajlarımız bulunan, uzun süredir sessizliğini koruyan ve enerji biriktiren ve geçmişte çok sayıda yıkıcı depreme kaynaklık etmiş, yakın gelecekte de yıkıcı depremlere kaynaklık etmesi kaçınılmaz olan Doğu Anadolu Fay Zonu da gözlerden uzak tutulmamalıdır.

Ülkemizde, jeolojik yapısı nedeniyle, her zaman yıkıcı depremlerin yaşanabileceği gerçeğinden hareketle, karlılık ve kaderciliğe teslim edilmiş anlayışla değil; insana, akla, bilime ve mühendisliğe önem veren yasal düzenleme ve uygulamalar ile başta deprem olmak üzere afetlere karşı daha güvenli bir hale gelecektir.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, afetlere karşı güvenli, yaşanması güzel bir ülke için yanlış mahkûm etmeye, doğruyu söylemeye Bilimle, Emekle, İnançla ve Umutla devam edecektir.

İcra İhale Tebligat Personel

İzmir'de 128 m²
ada satılıktır

Antalya/Serik
icradan satılı

1 / 20

Paylaş 159

Tweetle

Beğen 11 B

Takip et: @Memleketcomtr